

Politie: verplichting camera in politiecellen

Nieuws maandag 2 oktober 2023

Momenteel is er een wetsvoorstel hangend in de Kamer aangaande de verplichte plaatsing van camera's in politiecellen. In de achterliggende motivatie wordt herhaald verwezen naar de mogelijkheden om op die manier na de opsluiting na te gaan of de opgesloten personen correct behandeld werden. Deze vaststelling is zeker correct. Bovendien kunnen de camerabeelden de verklaringen van de politiemensen ondersteunen wanneer er onterechte klachten volgen. Wij staan positief tegenover het wetsvoorstel. Maar er is meer.

Dat enkele dossiers met dramatische afloop hierin een rol spelen, valt niet te betwijfelen. De beelden die ruim verspreid werden, bewijzen vooral dat politiecellen absoluut niet de geschikte plaats zijn om mensen met psychische problemen op te sluiten. Onze conclusie is dat de samenwerking tussen politie en andere hulpverleningsdiensten veel beter kan. Daaraan wordt ondertussen gelukkig hard gewerkt. Ook de opleiding van de politiemensen moest aangepakt worden. Ook dat is ondertussen al een heel eind opgeschoten.

Wij staan zeer positief tegenover het voorstel, elke cel zou uitgerust moeten zijn met een goede camera, die liefst ook geluid registreert. Zo kunnen de beelden achteraf helpen om – terechte of onterechte – klachten te onderzoeken.

Ook voor welzijn

Maar nog veel belangrijker dan het achteraf onderzoeken van klachten is dat camerabewaking kan helpen om toe te zien op het welzijn van de opgesloten personen. Ook op dat vlak hebben zich al verschillende dramatische situaties voorgedaan. Wanneer een wachtverantwoordelijke geconfronteerd wordt met iemand die opgesloten was in de cel en onder zijn toezicht zichzelf wurgt met zijn sokken, dan komt dat heel hard aan voor de politiemensen die op dat moment toezicht hadden op de cellen. Dit is een reëel voorbeeld waarbij de persoon effectief is overleden. De hulp kwam toen te laat. Hoe kan dat als er in deze cel wel een camera hing?

De beelden van de verschillende cellen waren te zien op een klein scherm van ongeveer 40 cm diagonaal. Dat scherm was ingedeeld in 9 vakjes met beelden van de camera's in alle cellen en de toegang tot het gebouw. Daarnaast moest de wachtverantwoordelijke ook zijn onthaal (twee mensen) aansturen, toezicht houden op de burgers die zich aanmeldden en zelf ook processen verbaal opstellen. Het was dan ook niet te verwonderen dat de fatale handelingen, die zeer moeilijk te zien waren omdat ook de beeldkwaliteit niet optimaal was, niet opgemerkt werden. Camera's plaatsen is dus één ding, maar als de beelden niet duidelijk zijn en er onvoldoende toezicht is op de camerabeelden dan helpen die ook niet veel.

Als het niet alleen gaat over het achteraf onderzoeken van klachten, maar ook om het welzijn van opgesloten personen, dan is de vraag dus niet alleen 'camera's wel of niet', maar nog veel meer hoe het toezicht op de beelden georganiseerd wordt. In sommige zones wordt gewerkt met een slimme camera geïnstalleerd in de

cel. De beelden worden niet alleen opgenomen maar ook continu geanalyseerd door software die alarm slaat wanneer iemand verdachte bewegingen maakt of net abnormaal lang niet meer beweegt. Natuurlijk kan dat systeem niet voor 100 procent live toezicht vervangen en geeft het soms ook vals alarm.

Emotionele reactie

De ACOD pleitte al in verscheidene zones om beter toezicht te houden op opgesloten personen. Het zijn in de eerste plaats mensen die opgesloten worden. Dat zijn lang niet allemaal zware criminelen voor wie het routine is, maar vaak mensen die zwaar onder de indruk zijn van de eerste keer dat ze opgesloten worden. Sommige reageren dan ook zeer emotioneel als de celdeur dichtvalt.

Toezicht op de cellen is dus uitermate belangrijk, het voorkomen van dramatische situaties is voor ons nog veel belangrijker dan het achteraf onderzoeken van wat zich heeft voorgedaan. Zowel voor de personen die opgesloten worden als voor de politiemensen die toezicht moeten houden.

Ook hier zorgt het personeelstekort voor zeer prangende situaties. Als je weet dat het toezicht op de opgesloten personen in sommige zones door één persoon gebeurt die dan ook nog eens helemaal alleen is in het gebouw, is het duidelijk dat dit risico's inhoudt. Als dan iemand met zijn hoofd tegen de muur begint te slaan is het zeer risicovol om alleen in de cel te gaan en moet je eigenlijk wachten tot een interventieploeg naar het commissariaat kan komen om de cel te kunnen binnengaan of ambulancepersoneel toe te laten. Als die patrouilles dan net een dringende interventie uitvoeren, lukt dat niet altijd en gaat er kostbare tijd verloren. Want vaak zijn er in kleinere zones 's nachts maar één of twee patrouilles aanwezig. Die ene persoon in het gebouw kan dan niets anders doen dan wachten tot er versterking komt. Patrouilles moeten soms 20 minuten op alarm rijden om van het bureau naar de grenzen van hun politiezone te rijden, dan is het lang wachten.

Je zou dus ook het debat kunnen voeren over wat geschikte plaatsen zijn voor opsluitingen. Laat ons hopen dat wanneer dit wetsvoorstel aanvaard wordt de camera's vooral gebruikt kunnen worden voor het voorkomen van drama's en veel minder voor het achteraf onderzoeken van wat er fout liep.

Luc Breugelmans